

ת"פ 64222/03/22 - מדינת ישראל נגד עופר שביט

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 64222-03-22

בפני: הנשיאה רויטל יפה-כ"ץ

בעניין: מדינת ישראל

נגד

עופר שביט

המאשימה

הנאשם

גזר - דין

כללי

במסגרת הליך גישור הגיעו הצדדים להסכמה לפיה, כתב האישום יתוקן; הנאשם יודה בעובדות כתב האישום המתוקן ויורשע בהתאם; כחלק מהראיות לעונש יוגש סרטון המתעד את האירוע; תתקבל על הנאשם חוות דעת מטעם הממונה על עבודות השירות והמאשימה תטען לעונש ראוי של מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות; ההגנה תוכל לטעון באופן חופשי אך לא תוכל לטעון לאי הרשעה; ועוד הוסכם, כי יוטלו על הנאשם, בנוסף, מאסר על תנאי ופיצוי לטובת המתלונן על סך של 20,000 ₪. עוד ביקשו באי כוח הצדדים, כי בהתאם לנוהל נשיאת ביהמ"ש העליון, הדיון בהליך העיקרי ימשיך בפני, כשופטת שערכה את הליך הגישור.

מכאן גזר דין זה.

כתב האישום המתוקן והרשעת הנאשם

בעת הרלבנטית לכתב האישום היו הנאשם והמתלונן (יליד 1987) מלגזנים במפעל "ביכורי שדה" במושב תימורים, כאשר הנאשם היה מנהל העבודה של המתלונן.

בתאריך 24.03.22, בסביבות השעה 17:30, פרץ ויכוח בין הנאשם לבין המתלונן שלאחריו, בעת שהנאשם והמתלונן ישובים כל אחד על מלגזה, וכאשר גבו של המתלונן מופנה לעבר הנאשם והוא נוסע לאחור, החל הנאשם בנסיעה לעבר המתלונן, "כששיני" המלגזה פתוחות ומופנות לעבר גבו. כתוצאה ממעשי הנאשם, התנגשה המלגזה בה נהג במלגזה של המתלונן ושיני המלגזה פגעו בכיסא המלגזה בה נהג המתלונן וגרמו לשפשוף בגבו. בשל הפגיעה, חש המתלונן בכאבים חזקים בגבו וברגלו השמאלית ונזקק לטיפול רפואי.

היות ובמעשיו אלה נהג הנאשם ברכב (היא המלגזה) בדרך נמהרת ורשלנית שהיה בה כדי לסכן את המתלונן, הוא הורשע בביצוע עבירה של מעשי פיזיות ורשלנות לפי סעיף 338(א)(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

תסקיר שירות המבחן

על הנאשם הוגש תסקיר מטעם שירות המבחן ממנו עולה, כי הנאשם בן 67, נשוי ואב לשלושה; מזה כ-10 שנים עובד כסדרן בחברה סיטונאית של פירות וירקות; שירת בצבא כלוחם ולחם במלחת יום הכיפורים; עד גיל 45 שירת שירות מילואים פעיל בחיל השריון ובהמשך התנדב עוד 5 שנים; בעל תעודת הנדסאי תעשייה וניהול; עובד באופן סדיר מאז שחרורו מהצבא, ומעסיקו, במקום העבודה האחרון (בו גם אירע האירוע נשוא כתב האישום) תיאר אותו כבעל יחסי אנוש טובים, רציני בעבודתו, מתמיד ובעל יכולת עבודה תחת לחץ. מפגין וידע ושליטה רבה בכל שלבי העבודה, מבצע עבודתו על הצד הטוב ביותר באופן אחראי ומסור, עובד לשביעות רצון הממונים עליו ותורם לאווירה חיובית וטובה במקום העבודה.

שירות המבחן בחן את הנאשם כבר במהלך מעצרו, והתרשם ממי שמנהל אורח חיים תקין ובעל מערכת ערכים תקינה, אשר העבירה חריגה לאורח חייו ולעמדותיו, ונדמה כי העבירה בוצעה באופן אימפולסיבי ועל רקע כעסים ותסכול. שירות המבחן התרשם אז, ואף כיום, מסיכון נמוך להישנות התנהגות אלימה מצדו כאשר להליך המשפטי אפקט הרתעת.

בהתייחס לאירוע נשוא כתב האישום טען הנאשם בפני שירות המבחן, כי המתלונן זומן מספר פעמים לוועדות משמעת במקום העבודה נוכח התנהלותו ותלונות שהנאשם הגיש נגדו; ביום העבירה פרץ ויכוח ביניהם לאחר שראה את המתלונן משתמש בפלאפון בזמן הנהיגה על המלגזה; ביקש מהמתלונן לצאת החוצה, ומשסירב - נהג לכיוונו כששיני המלגזה עליה נהג פתוחות. שלל כוונה לפגוע במתלונן והביע אמפטיה כלפיו, והוסיף, כי לאחר האירוע המתלונן פוטר מהעבודה ואילו הנאשם ממשיך בעבודתו שם.

הנאשם הביע חרטה והבנת הפסול שבמעשיו; תיאר, כי מתקשה להבין את התנהגותו והתקשה להתמודד עם חומרת המעשים ועם תוצאותיהם האפשריים; לאחר האירוע פנה לקבלת טיפול באופן פרטי במרכז "מחברים" לצורך הבנת התנהלותו והתמודדות עם ההליך המשפטי, ומהתרשמות המטפלים בו ההתרשמות היא כי הנאשם בעל יכולת גבוהה להיתרם מההליך הטיפולי. בנוסף, הנאשם הביע חשש מריצוי עונש מאסר בדרך של עבודות שירות מאחר והוא חושש שיאבד את מקום עבודתו ויתקשה למצוא מקור פרנסה חלופי לאחר תום ריצוי העונש בשל גילו. שירות המבחן המליץ על של"צ בהיקף של 350 שעות שיבוצעו ב"אקי"ם" ברחובות, וציין:

"לאור האמור, השתלבותו החיובית של ע' בטיפול, שיתוף הפעולה עמו ונכונותו להמשיך טיפול מותאם צרכיו, נמליץ על הטלת צו מבחן שירותינו למשך שנה. במהלכו ישולב בקבוצה טיפולית לעוברי חוק בשירותינו, במטרה להעמיק תובנותיו באשר לעבירה שביצע ולבסס כלים להתמודדות מקדמת במצבי לחץ וקושי, לצורך הפחתת סיכון להישנות מעורבות עם החוק... בנוסף, נוכח חומרת העבירה, נמליץ להטיל עליו ענישה קונקרטיה בדרך של צו של"צ, אשר יהווה עבורו ענישה מתאימה, מוחשית וקונקרטיה, אשר מחד תיתן ביטוי לחומרת העבירה נשוא הדיון ומאידך, תאפשר לו להשקיע מאמצים וכוחות בהתפתחות אישית ומקצועית, לצד עשייה שיש בה תרומה לחברה..."

חוות הדעת מטעם "מחברים"

בנוסף לתסקיר הוגשה מטעם ההגנה גם חוות דעת פרטית בעניינו של הנאשם (חוות הדעת המסכמת הוגשה ביום 26.10.22); ועורכת חוות הדעת, ד"ר גילי תמיר, אף העידה כחלק מראיות ההגנה לעונש בשתי ישיבות (בתאריכים 30.10.22 ו-21.05.23).

מחוות דעת זו עולה, כי הנאשם מטופל במרכז "מחברים" מאז תאריך 06.05.22, לאחר שפנה מיוזמתו לקבלת טיפול

בעקבות מעורבותו בהליך נשוא כתב האישום. במהלך הפגישות עמו, חשף הנאשם את המצוקה הכלכלית והרגשית שחוה עקב ההליך הפלילי והתנאים המגבילים בהם היה נתון (היה בתנאים מגבילים במשך כחודשיים וחצי, שלאחריהם חזר לעבודה בחברה בה עובד מזה כעשור, אם כי בינתיים אינו נוהג במלגזה); הנאשם ומעסיקו ביטאו שביעות רצון משובו לעבודה (הנאשם תיאר את התרומה המשמעותית של עבודתו הן למצבו הכלכלי והן למצבו הרגשי והנפשי); ההתרשמות הייתה, כי מעשי הנאשם במהלך האירוע עומדים בפער להתנהלותו האחראית לאורך השנים; במהלך הטיפול, צפה הנאשם, ביחד עם ד"ר תמיר, שוב ושוב בסרטונים של האירוע וניתח אותם; **"לאורך המפגשים שחזר בכאב גדול את התאונה, תוך שהוא חוזר שוב ושוב על האירועים כלא מאמין שדווקא הוא היה מעורב בהם, וניכר, כי היה באירוע, ובזעזוע שחוה מפגיעת המלגזה, אלמנטים המאפיינים אירועים פוסט טראומטיים הכוללים מצבי יקיצה ליליים בעקבות חלומות בהם מתרחש שוב ושוב האירוע הטראומטי, זיכרונות טורדניים ומצבי עוררות ודריכות"** (במהלך הדיון הוסיפה ד"ר תמיר בעניין זה, כי **"ההבנה של מה שיכול היה לקרות, הביאה אותו להתבונן בצורה מאוד אמיצה. אני כן אומר, שמשלב ראשון הוא הפגין סימנים שמזכירים פוסט טראומה"**); ד"ר תמיר לא התרשמה מקווים עברייניים, דפוסי אלימות או קושי בוויסות דחפים, וכי האירוע לא היה מכוון והוא אינו מאפיין את הנאשם. במהלך הדיון הוסיפה, כי **"ממש לפני שבוע או שבועיים, כשחזר לעבודה, הוא ישב עם הקב"ט, הם צפו בסרטונים והנאשם ביקש מהקב"ט להציג את הסרטון בסרטוני הבטיחות שמוצגים לכל הנהגים"**; בחוות הדעת גם צוין, כי **"התרשמנו כי ע' פעל בחוסר שיקול דעת והפגין נהיגה ברשלנות וקלות דעת - מעשים שאינם מאפיינים אותו, ושמקורם ככל הנראה בקונפליקט נקודתי שהתרחש טרם האירוע"**; ההתרשמות הייתה, כי **"הסיכון להישנות עבירות אלימות הינו נמוך, כי הוא מבטא אמפתיה כלפי הנפגע ואף פנה מיוזמתו להליך טיפול ומקיים בחינה עצמית"**.

בנוסף, ציינה ד"ר תמיר, כי הנאשם ורעייתו תיארו חששם מענישה בדמות מאסר או עבודות שירות, שלא תאפשר לנאשם להמשיך לעבוד (נוכח מצבם הכלכלי, הם ציינו כי הנאשם לא יוכל לצאת לפנסיה גם כשיגיע לגיל 67), וכי הם חוששים שיאלצו לאבד את ביתם במצב שכזה. במהלך הדיון, ציינה ד"ר תמיר בעניין זה, כי **"למרות שבועד כחודש יגיע לגיל פרישה, אינו יכול להפסיק לעבוד והמשמעות היא שבמפגשים האחרונים הוא ביטא חשש שהוא יאלץ למשכן את ביתו כדי לעמוד בהתחייבויות הכלכליות. כאן צריך לומר, שהמשמעות של עבודות שירות, הן לנוכח גילו והן לנוכח מצבו הכלכלי וגם העובדה שאין לו פנסיה ולאשתו יש פנסיה קטנה מאוד, זה אסון כלכלי למשפחה"**. על דברים דומים חזרה ד"ר תמיר גם בדבריה בישיבת יום 21.05.23, תוך שהדגישה, כי הנאשם ממשיך לעבוד 6 ימים בשבוע, למרות שחצה את גיל 67, וכי גם היא נאלצת לתאם עמו מועדים חריגים כדי שלא לפגוע בפרנסתו, וגם שירות המבחן הסכים שהנאשם ימשיך את הטיפול שלו באמצעותה ולא באמצעותם, כי השעות שהיא יכולה לתאם עמו גמישות יותר מאלה של שירות המבחן (**"גם ככה הם לא חיו ברווחה והוא ממשיך לעבוד ומשלם נזקים על חודשים רבים שהיה במעצר בית ולא עבד. גם שרות המבחן וגם המעסיק שלו שקיבל אותו בזרועות פתוחות וגם אני... אנו מצליחים לתמרן שעות שלא על חשבון העבודה... באתי לבקש את עזרת בית המשפט, ככל שניתן שהעונש יתאם את הנסיבות השונות של אדם. אני מדברת על המצב הכלכלי של הנאשם, גם הטיפול שאנו עושים ואנו נמשיך וגם אני מתאימה את עצמי לסיטואציה כדי לסייע..."**). וכך צוין בסיכום המסמך:

"לנוכח התרשמות שירות המבחן כמו גם התרשמותי, מהסיכון הנמוך לביצוע עבירות מצד ע', היותו אדם נורמטיבי המחזיק בערכים תקינים ובאורח חיים תקין ומתפקד, חריגות העבירה ביחס למהלך חייו ונסיבות העבירה שהתאפיינו בהתנהלות רשלנית, נמהרת וקלת דעת, שאינה מאפיינת את ע', פנייתו העצמית והמיידית להליך השיקום והטיפול בו מצוין, האמפתיה לנפגע והבנת חומרת מעשיו, נטילת האחריות והחרטה וכן המחיר הכלכלי והנפשי שמשלמים ע' ומשפחתו על הימשכות ההליך הפלילי, אני תקווה כי כבוד בית המשפט יראה שיקולים אלה

בגזירת עונשו של ע' ובהעדפת ענישה שיקומית שתאפשר לו להמשיך בשיקום הכלכלי של משפחתו לצד המשך הליך הליווי והטיפול".

דברים דומים נאמרו גם בישיבת יום 21.05.23 תוך שהודגש, כי המשך הטיפול חשוב מאוד עבור הנאשם, שלמד תוך כדי גם להיעזר בסביבתו, לשתף ולהסתייע באחרים ("בתוך ההליך הזה קרה נס קטן, פתאום אדם לומד להיעזר בסביבתו ומשתף בד"כ הוא לא משתף. הוא מפרנס. הנאשם לא בוחל בשום עבודה. אחד הדברים היפים שקרו היה שזה לא רק לגלות את מערכת התמיכה המשפחתית אלא ללמוד להסתייע בה"); כי אין לו את הפריבילגיה לצאת לפנסיה, חרף גילו, בשל המצב הכלכלי בו נתונה משפחתו; כי הוא מקבל טיפול המתמקד, בעיקרו, בהיבטים של זיהוי לחצים ("העבודה אצלנו היא בהיבטים של לחץ וזיהוי לחץ, לזהות את הנקודות. בגלל שקרה אירוע שהוא חריג, הטיפול נבנה לפי הצרכים... הנאשם נרתם לטיפול באופן מלא..."); וכי הנאשם הביע רצון להתנצל בפני המתלונן, אולם זה עזב את העבודה מיד לאחר האירוע ("הייתה מטרה ורצון להתנצל ועם זאת, כשאין יותר קשר עם המתלונן, הדרך שלו לבטא את החרטה, זה לדבר על האירוע, לא לצמצם. הם התעסקו בזה וראו שוב ושוב את הסרטונים. הנאשם מאוד רצה להתנצל ולדבר. אין צמצום של המעשה, אין האשמה").

ד"ר תמיר סיכמה וציינה, כי "אני לא חושבת שאירוע כזה יקרה שוב. הנאשם משתמש בניסיון זה כמשהו שאפשר להעביר הלאה. בדיון הקודם סיפרתי שהוא ביקש להשתמש בסרטונים של התאונה ככלי שבאמצעותו ניתן יהיה להזהיר אנשים אחרים מהסיכון שנשקף בשימוש במלגזה... אני מעריכה את המסוכנות כנמוכה, גם לאור מהלך החיים התקין, לנוכח ההפנמה של חומרת העבירות, של הסיכון, של מה שיכול היה לקרות ולנוכח ההירתמות הטיפולית. הוא לקח אחריות והעובדה שלרגע הוא לא מזלזל...".

חוות הדעת מטעם הממונה על עבודות השירות

לבקשת המאשימה התבקש הממונה על עבודות השירות ליתן חוות דעת על הנאשם, ומחוות הדעת שהגיש (מיום 12.01.23) עולה, כי הנאשם יכול לרצות עונש של מאסר, במידה ויוטל עליו, בדרך של עבודות שירות ואף נמצא מקום עבודה אשר יוכל לקלוט אותו. יחד עם זאת, ולאור מגבלות רפואיות שיש לנאשם, ביהמ"ש התבקש לקבוע, כי במידה ויוחלט להורות על ריצוי עונש בדרך של עבודות שירות, העונש ירוצה בהתאם למגבלות הרפואיות.

הטיעונים לעונש

ב"כ המאשימה טענה, כי נוכח הנסיבות החריגות של המקרה המאשימה הסכימה לענישה מקלה בדרך של עבודות שירות. לדבריה, התיק אינו שגרתי משני הכיוונים, מחד, "מדובר בנאשם שהוא לא בעל נורמות עבריינות, הוא הודה והביע חרטה ועבר טיפול משמעותי. יחד עם זאת, קשה להתעלם מהנזק הפוטנציאלי שהיה יכול להיגרם...". לכן גם הוגש כתב האישום מלכתחילה כתיק חמור ובעבירה של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329 לחוק העונשין; ורק לאחר הליך הגישור וההליך שעבר הנאשם, תוקן כתב האישום.

התובעת ביקשה "שתהיה הלימה בין המעשים שביצע לנזק החמור שיכול היה להיגרם בשבריר שנייה. לכן נבקש להטיל עליו עונש של עבודות שרות, לכל הפחות 6 חודשים ולגבי אורך הזמן נשאר לשיקול דעת בית המשפט, מאסר על תנאי ופיצוי למתלונן". ובהתייחס לטיעוני ההגנה והמומחית מטעמה ציינה, כי אלה מדברים אך על הנזק שעלול להיגרם לנאשם, ושאלה "ומה עם המתלונן?".

ב"כ הנאשם העידה, כחלק מראיוניה לעונש, את אשתו ואחותו של הנאשם.

אשת הנאשם, הגב' מיכל שביט, ציינה, כי היא נשואה לנאשם למעלה מ-40 שנה, וכי חייה עמו טובים ונורמטיביים. יש להם 3 בנות ו-5 נכדים; היא גמלאית לאחר שהייתה מורה ומדריכה לליקויי למידה; וכל המשפחה עברה חוויה מטלטלת עם המעצר ומעצר הבית, אך כולם התגייסו לסייע. וכך הוסיפה וציינה, מנקודת מבטה האישית:

"יש לנו כאב עצום על זה שהמתלונן נפגע. עופר מתחרט על זה מדי יום ויומו וגם אני שותפה לחרטה ולכאב שהוא עמוק. הטיפול של ד"ר גילי תמיר עוזר לעופר וגם לי לפרק את הכאב הזה. כאשתו, אני רואה את התהליך המאוד משמעותי שעופר עבר. הוא אדם מאוד אותנטי, אין משחקים ואני רואה איך הוא מבין לעומק את מה שקרה שם. הוא מוכן להסתכל על זה בעיניים ומבועת ממה שקרה. משאלתו שזה לא יקרה לעולם שוב. אני בטוחה שזה לא יקרה. אין לי שיקול דעת מקצועי אך כאשתו אני רואה שהוא מתבונן לעומק, הוא לא הסתיר שום דבר, לא ממני והוא העז ועבר תהליך מאוד משמעותי שהוא עבר, הוא יצא אחרת מהאירוע הזה. בלאו הכי זה לא אפיין אותו אך זה קרה. אני מאוד בוטחת בו וסומכת עליו מהמקום שלי..."

גם **אחותו של הנאשם, הגב' תמר שביט**, אחות פסיכיאטרית במקצועה, חוותה את האירוע כמטלטל וחריג ביותר ("הייתי ממש בשוק, כי עופר הוא אדם, הוא בשבילי האדם הכי ישר בעולם, הכי גדול בעולם, תמיד אנשים אוהבים אותו. זה אדם של אנשים והאירוע הזה היה מאוד לא אופייני"). לדבריה, הטיפול שעובר הנאשם סייע לו להיפתח ולדבר על מה שאירע; וגם החזרה לעבודה סייעה לו לחזור לחיים, אך זאת באופן מוגבל, שכן עדיין "העננה" של המשפט מרחפת מעל הכל.

בנוסף, הסנגורית הגישה תלושי שכר של הנאשם, טופס ובו פירוט שעות העבודה שלו וכן המלצה חמה של המעסיק.

באת כוחו של הנאשם, עתרה בטיעוניה לעונש שלא להחמיר עם הנאשם ואף לצמצם את שעות השל"צ ששירות המבחן ביקש שיוטלו. לאחר שגוללה את סיפור חיי הנאשם ומשפחתו, הדגישה, כי המקרה שבפנינו עוסק בטעות רגעית של הנאשם שברשלנותו לא שם לב למיקום שיני המלגזה. אכן, קדם לאירוע ויכוח בין הנאשם לבין המתלונן, אולם האירוע עצמו אירע בשל רשלנות ולא במתכוון. יתרה מכך, הנאשם גילה אמפתיה למצבו של המתלונן וביקש לבקש סליחתו, אולם המתלונן בחר להתפטר מהעבודה ולא לשתף פעולה - לא עם בקשתו של נאשם וגם לא עם הפרקליטות ("והוא בחר לא ללכת לרופא ולהביא מסמך רפואי, כך היה שיתוף הפעולה שלו עם הפרקליטות ולכן אין גם תסקיר קורבן"). לדבריה, כאשר הנאשם "צפה בסרטונים, לא הצליח לישון בלילה. איך הוא, שני לרגליו הכללים לשמור על זהירות, איך זה קרה לו? הוא לא הצליח להירדם, במיוחד לאור העובדה שפגע באחד העובדים שלו. הוא מיוזמתו פנה למרכז "מחברים" כי רצה לדעת איך זה קרה ואיך להימנע ולבנות מערכת יחסים תקינה עם אותו עובד, הוא לא ידע שהוא לא יחזור לעבודה. המודעות הזאת מביאה אותו לד"ר גילי תמיר"; הדגישה, כי כל הסובבים את הנאשם, כולל שירות המבחן, הבינו כי האירוע נשוא כתב האישום חריג ביותר בחיי הנאשם; כי הוא גדל על ערכים שונים לחלוטין, וגידל את ילדיו על ערכים שונים לחלוטין. לכן, גם שירות המבחן הבין שאין צורך לצרף את הנאשם לקבוצה טיפולית, וכי אינו זקוק להליכים טיפוליים מעבר לזה שהוא משתתף בו, מרצונו וכבר לאורך חודשים ארוכים, אצל ד"ר תמיר. משכך, העונש לו עתרה המאשימה אולי מתאים לכתב האישום המקורי שהוגש כנגד הנאשם, אולם אינו הולם את הנסיבות של כתב האישום המתוקן ("הם מבקשים את העונש לפי הסעיף הקודם... זה ירד לרשלנות. בעוד שסעיף 329 מדבר על חבלה חמורה מתוך כוונה ולכן לדרוש עבודות שרות, זה הולם יותר לכתב האישום המקורי. בכתב האישום הנוכחי, הוא בהחלט מתאים לאי הרשעה..."), כאשר

אפילו העונש שהתבקש על ידי שירות המבחן מחמיר מעבר לצורך, שכן הנאשם לא יוכל לעמוד ב-350 שעות של"צ ובמקביל לשמור על מקום עבודתו ("אם בית המשפט יאשר את השל"צ, יהיה נזק. 350 שעות לאדם בגילו, הם לא יחזירו אותו לעבודה. ההיקף הזה הוא גבוה. איך הוא יעבוד? 350 שעות זה בעבירות הרבה יותר חמורות").

לכן, הסנגורית ביקשה לדון את הנאשם לשל"צ אולם בכמות פחותה בהרבה מזו ששירות המבחן ביקש, ולזכור, כי הנאשם מתחרט על מעשיו; אינו מבין כיצד לא היה זהיר; ואינו יכול להתאושש מהמחשבה על מה שיכול היה להיגרם למתלונן.

הנאשם פנה אף הוא לביהמ"ש וסיפר, כי "זאת טראומה שמלווה אותי, רק המחשבה שמה היה קורה אילו. זה הכניס אותי לסייטים. משפחתי תמכה בי בכל המובנים, עטפה אותי היטב ומקום העבודה אישר לי להמשיך לחזור לעבודה ולחזור לתפקוד מלא". אשר למתלונן ציין, כי "המתלונן בסה"כ מסכן, אני לא רוצה להלעיז אך מדובר בבחור מורכב, שהיו אתו בעיות גם קודם. הוא היה הרבה פעמים בוועדות שימוע בתוך המפעל בגלל נהיגה מסוכנת, הוא בסה"כ היה מסכן. אני דיברתי אתו כשזה קרה, ראיתי שהוא בסדר והוא היה על הרגליים, הלכנו ביחד לקב"טים כדי לראות שהוא בסדר והוא הלך הביתה. לאחר האירוע, הייתי מזועזע מעצם העניין. ממש ריחמתי עליו, התחרטתי ואני מתחרט על כל דקה וחושב מה היה אילו שמבחינתי זה מזויע... חשבנו על נושא התמיכה הכספית, אני לא יודע אם המתלונן עובד. הוא מיד לאחר האירוע התפטר.. וניתק לגמרי מגע ולא יודעים מה קורה אתו".

הנאשם סיפר עוד, כי מאז האירוע הוא לקח על עצמו להעביר הדרכות לדור הצעיר על הסכנות שבמלגזה. לדבריו, "אני מעביר מסר לדור הצעיר מבחינת הזהירות. אני נאמן בטיחות של המחלקה שלי. אני מעביר את ההדרכות לכל המחלקות, אצלנו במיוחד במחלקה שלי. הזהירות פה מחייבת בכל המובנים, לפקוח עיניים כדי שכולם יחזרו הביתה בשלום".

דין - כללי

הצדדים הסכימו על טווח ענישה במסגרת הסדר הטיעון, לפיו הענישה הראויה הינה בין מאסר שירוצה בדרך של עבודת שירות (במסגרת הטיעונים לעונש ביקשה התובעת עונש של 6 חודשי עבודות שירות) לבין ענישה בדרך של של"צ; משכך, ומאחר שמצאתי כי יש לכבד את הסכמת הצדדים, אין הכרח לקבוע מתחם עונש בנוסף. לעניין זה אפנה לדברי כב' השופט הנדל בע"פ 6943/16 גנדי גלקין נ' מדינת ישראל (מיום 28.01.2018):

"טרם סיום ובמישור הכללי, אעיר שניים, הקשורים זה לזה. יש להבחין בין מתחם הענישה שנקבע על ידי בית המשפט לבין טווח ענישה שעליו מסכימים הצדדים במסגרת הסדר הטיעון. הסניגוריה לא תמיד דייקה באבחנה זו במסגרת טיעוניה. ומכאן להערה השנייה. הקשר בין תיקון 113 לבין הסדרי טיעון אינו ברור. די לומר כי התיקון אינו מתייחס למצב של הסדר טיעון. צודק בית משפט קמא כי על פי גישה אחת של בית משפט זה, בתיק מעין זה על בית המשפט לקבוע מתחם. בית המשפט המחוזי עשה את המלאכה בהרחבה כמקובל בתיקים שמסתיימים ללא הסדר טיעון עם טווח ענישה מוסכם. עם זאת, אין לשכוח כי ישנן גם גישות אחרות באשר לנדרש מן הערכאה המבררת ביחס לקביעת עונש במסגרת הסדר טיעון הכולל טווח ענישה מוסכם.

לטעמי, אין זה נכון או ראוי - ודאי במקרה כזה - להרחיב בקביעת המתחם. כאמור יש לאבחן בין רכיבי תיקון 113 לבין מידת ההתערבות של בית המשפט בהסדרי טיעון. בית משפט זה בהרכב מורחב קבע את הכללים הרלוונטיים בנדון (ראה: ע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נז (1) 577, 620-621 פסקה 24 לפסק דינה של הנשיאה ד' ביניש (2002) (להלן: הלכת פלוני)). זהו המוקד. זאת, במיוחד בתיק מסוג זה, אשר על פני הדברים טווח הענישה המצוי בהסדר הטיעון לא נופל מחוץ למתחם הענישה. הדיון הנדרש אינו נסוב סביב דחיית ההסדר, אלא סביב כימות העונש הסופי בתוך הטווח שנקבע. במקרים כאלה אינני סבור כי יש צורך להרחיב במלאכת קביעת מתחם הענישה. אין צורך להידרש למקרים קשים יותר בהם בית המשפט שוקל, על פי הלכת פלוני, האם להתערב בהסדר הטיעון".

גזירת העונש במסגרת ההסדר

נדמה, כי המקרה הנוכחי מדגיש את הדילמה העומדת תדיר בפני בתי המשפט עת באים לגזור דינם של נאשמים - מה המשקל שיש לתת להליך השיקומי שעבר הנאשם או לחריגות מקרה העבירה בחייו של הנאשם הנורמטיבי, לבין המשקל שיש לתת לחומרת המעשה ותוצאותיו. תיקון 113 הבהיר, כי ההתחשבות בנתוני האישיים של הנאשם, בשיקומו או בצרכיו הטיפוליים, אינם בהכרח העיקר, הגם שהם אפשריים במקרים מיוחדים. והמקרה שבפנינו, ללא ספק, הינו אחד מהמקרים החריגים הנ"ל נוכח אישיותו של הנאשם, חריגות האירוע לחייו, והפגיעה הקשה שייתכן ותיגרם לו, ללא כל פרופורציה לחומרת המעשים, לו יישלח אל בין כותלי הכלא. עניין זה נשקל היטב על ידי המאשימה, שבהגינותה בחרה להעדיף במקרה חריג זה את נסיבותיו האישיות של הנאשם ועל כן הסתפקה בענישה בדמות עבודות שירות. לעומתה ההגנה, כשלצידה ההמלצות של שירות המבחן וד"ר גילי תמיר, מבקשת ללכת כמה צעדים מעבר לעתירת המאשימה, ולמרות חומרת העבירה, ולמרות הנזק שיכול היה להיגרם למתלונן, ביקשה להסתפק בענישה שלא תכלול מאסר כלל, אפילו לא בדרך של עבודות שירות.

הנאשם, לאחר ויכוח שפרץ בינו לבין המתלונן, נהג במלגזה בדרך נמהרת ותוך כדי נסיעה לאחור, לכיוונו של המתלונן, השאיר בפיזור הדעת ומתוך רשלנות את "שיני" המלגזה פתוחות, והן פגעו בכיסא עליו ישב המתלונן בעת שנהג במלגזה אחרת, ורק בדרך נס ה"שיניים" לא פגעו ישירות במתלונן ונגרמו לו שפשופים בלבד אך גם כאבים עזים בגבו וברגלו השמאלית.

הפגיעה במתלונן הינה תוצאה של שימוש בכלי מסוכן בו נהג הנאשם באופן לא ראוי, הגם שמדובר במעשה פזיז וללא כוונה תחילה; ויותר מכך, האפשרות שהנזק למתלונן היה יכול להיות חמור בהרבה כתוצאה ממעשיו הנמהרים של הנאשם, יש בהם כדי להצדיק את בקשת המאשימה; אולם, כאמור לעיל, המקרה שבפנינו חריג ביותר, ולא בכדי הצדדים לא הציגו פסיקה לצורך גזירת הדין, ואף אני לא מצאתי מקרה דומה אשר ניתן ללמוד ממנו גזירה שווה - לא בנסיבותיו של העושה ולא בנסיבותיו של המעשה.

הנסיבות כאן חריגות ומיוחדות, וכך גם אמור להיות גזר הדין. ולאחר שבחנתי את נסיבותיו של הנאשם; את החרטה הכנה שהביע ואת הטיפול המעמיק שעבר ועודנו עובר; ואף את החשש לפגיעה הקיצונית בחייו במידה וייגזר עליו עונש של מאסר, גם אם מדובר במאסר בעבודות שירות, שוכנעתי כי במקרה זה יש להעדיף את הפן השיקומי-טיפולי-אישי במסגרת הענישה.

סוף דבר

נוכח כל האמור לעיל, אני דנה את הנאשם לעונשים הבאים:

1. הנאשם יבצע 300 שעות של"צ בפיקוח שירות המבחן ובהתאם לתכנית שתיבנה על ידי שירות המבחן ותואם לנאשם ולמגבלותיו.
2. מאסר על תנאי למשך 6 חודשים והתנאי שהנאשם לא יעובר כל עבירת אלימות תוך שלוש שנים מהיום.
3. הנאשם יפצה את המתלונן בסך של 20,000 ₪. הסכום ישולם בעשרה תשלומים שווים ורצופים החל מיום 10.07.23 ובכל 10 לחודש. פיגור באחד מהתשלומים יעמיד את הסכום כולו לפירעון מיידי.
- 4.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט העליון.

רויטל יפה-כ"ץ, נשיאה

ניתן היום, י"ב סיוון תשפ"ג, 01 יוני 2023, במעמד הצדדים.